

Секція 4
**ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО, ЗЕМЕЛЬНОГО,
ЕКОЛОГІЧНОГО, АДМІНІСТРАТИВНОГО, ФІНАНСОВОГО ПРАВА
У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

УДК 343. 326

Андрій Леонардович БЕЙКУН,

старший викладач кафедри забезпечення державної безпеки Київського факультету Національної академії Національної гвардії України, кандидат юридичних наук, доцент

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО ВИЗНАЧЕННЯ
СКЛАДОВИХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

Боротьба з тероризмом позиціонується як справа всього людства незалежно від расової, релігійної, соціальної приналежності. До Другої світової війни міжнародне співтовариство досить пасивно ставилося до нормативно-правового врегулювання проблеми боротьби з тероризмом. Тільки у 1934 р., після вбивства міністра закордонних справ Франції Луї Барту та короля Югославії Олександра I Карагеоргієвича, питання про об'єднання зусиль держав у цьому напрямі було винесено на розгляд органів Ліги Націй. 16 листопада 1937 р. держави – члени Ліги Націй підписали у Женеві дві конвенції: «Про попередження і покарання тероризму» та «Про створення міжнародного кримінального суду».

Сучасний тероризм відрізняє те, що він спрямований на досягнення певної тактичної мети: дестабілізацію соціально-політичної обстановки в країні або регіоні, порушення встановленого порядку керування, підрив авторитету влади, ініціацію незадоволеності населення діями уряду, нездатного навести лад і захистити власних громадян від насильства тощо.

Безперечним є той факт, що велика частина терористичних актів розрахована на масовий відгук з боку засобів масової інформації. Як Федеральне Бюро Розслідувань США, так і правоохоронні органи ряду інших країн дійшли висновку, що більшість терористичних актів взагалі б не планувалися й не здійснювалися, якби не було таких глобальних засобів масової інформації, як сучасні.

При розгляді загальної спрямованості та характерних ознак сучасного тероризму науковці, зокрема Мусієнко І. І., Леонов Б. Д., виділяють таку універсальну ознаку як психологічний вплив на осіб, що не є безпосередніми жертвами насильства, тобто створення атмосфери

страху, паніки в суспільстві, для чого терористи активно використовують засоби масової інформації, зокрема інтернет-мережі (1, с. 90; 2, с. 93-95; 3, с. 53).

У зв'язку з означеною загальною позицією у наукових колах розвивається концепція про медіа-тероризм як самостійне деструктивне явище чи алгоритм дій. При цьому медіа-тероризм, як правило, розглядається як:

а) злочин із самостійним складом («залякування, створення атмосфери страху за допомогою ЗМІ»);

б) використання медіа-засобів у зв'язку з терористичними актами для досягнення терористами інших цілей.

Інші науковці, зокрема Васенін В. А. та Грицун О. О., досліджуючи питання медіа-тероризму, оперують таким поняттям як «інформаційний тероризм», акцентуючи при цьому увагу на подвійній ролі інформаційно-комунікаційних технологій у здійсненні актів інформаційного тероризму. Означені науковці більш змістовно розкривають об'єктний склад інформаційного тероризму (як злочину із самостійним суб'єктно-об'єктним складом), позиціонуючи інформаційно-комунікаційні системи та технології і як об'єкт злочину, і як засіб чи знаряддя (зброю) в руках терористів (4, с. 94). При цьому підкреслюється, що достатньо важко провести чітку межу між інформаційним тероризмом та використанням інформаційних технологій у воєнних чи кримінальних цілях. Означені науковці, крім того, відокремлюють інформаційний тероризм від інших протиправних діянь в інформаційній сфері за ціллю (цілеспрямованістю), що притаманні і терористичним актам в загальному їх розумінні. До цих цілей вони відносять: «залякування населення, створення атмосфери страху та паніки, створення атмосфери загрози повторення теракту, виклик великого суспільного резонансу, наслідки, небезпечні для життя та здоров'я людей, поширення інформації про теракт для широкої аудиторії».

Нормативно-правові акти з питань боротьби з тероризмом, насамперед, Закон України «Про національну безпеку України» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст. 241) та похідний від нього програмний документ: Указ Президента України від 15 березня 2016 року № 96/2016 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 січня 2016 року «Про Стратегію кібербезпеки України» не оперують такими поняттями як «інформаційний тероризм» чи «медіа-тероризм», пропонуючи замість них таке визначення як «кіберзлочин», але при цьому не надаючи його визначення та прямо не розкриваючи його змісту.

Разом із тим за змістом абзацу 3 розділу 1 вказаної Стратегії ми можемо конклюдентно визначити, що вкладається у зміст кіберзлочину: «незаконне збирання, зберігання, використання, знищення, поширення, персональних даних, незаконних фінансових операцій, крадіжки та

шахрайства у мережі Інтернет». Тобто, відповідно до змістовної характеристики кіберзлочину, останній може розглядатись виключно і тільки як знаряддя або засіб для вчинення інформаційного злочину (у рамках інформаційного чи медіа-тероризму).

У зв'язку з цим, як вбачається, визначення інформаційного тероризму як злочину із самостійним складом повинно мати такі загальні риси:

- дії спрямовані на дестабілізацію чи примусове припинення діяльності об'єктів інфраструктури (у широкому розумінні);
- створення наслідків, небезпечних для життя та здоров'я людей;
- поширення інформації, спрямованої на дестабілізацію обстановки, ускладнення чи припинення нормального функціонування державних органів та органів місцевого самоврядування.

Вказані дії повинні бути здійснені виключно або за допомогою інтернет-ресурсів та інших медійних джерел.

Список бібліографічних посилань:

1. Леонов Б. Д. Тероризм в аспекті діяльності засобів масової інформації / Б. Д. Леонов // Інформація і право. – 2014. – № 1. С. 87-92. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ Infpr_2014_1_12](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Infpr_2014_1_12).

2. Терроризм: определения и сущность: монография / (А. В. Коростиленко, Б. Д. Леонов, И. И. Мусиенко, В. А. Глушков, И. Н. Рыжов и др.); под. общ. ред. В. В. Крутова, И. И. Мусиенко, В. А. Глушкова. – К.: Центр уч.-науч. и науч.-практ. изданий Национальной академии СБ Украины, 2014. С. 192.

3. Леонов Б. Д., Ребріна Л. П. Сприйняття тероризму: соціально-правовий та морально-психологічний аспекти / Б. Д. Леонов, Л. П. Ребріна // Інформація і право. – 2015. – № 2(14). С. 52-57.

4. Грицун О. Міжнародно-правове регіональне регулювання протидії інформаційній злочинності / О. Грицун // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2015. – № 4. С. 92-98.

УДК 349.2:351.74

Сергій Миколайович БОРТНИК,

перший проректор Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-5281-6007>

ОСОБЛИВОСТІ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ІЗ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ

Трудові правовідносини завжди привертали до себе увагу дослідників, оскільки є системоутворювальною категорією у трудовому